

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
УО "ВИТЕБСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ОРДЕНА ДРУЖБЫ НАРОДОВ
МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ"

ДОСТИЖЕНИЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЙ, КЛИНИЧЕСКОЙ МЕДИЦИНЫ И ФАРМАЦИИ

Материалы 68-ой научной сессии сотрудников университета

31 января – 1 февраля 2013 года

ВИТЕБСК - 2013

УДК 616+615.1+378
ББК 5Я431-52.82я431
Д 70

Редактор:

Профессор, доктор медицинских наук В.П. Дейкало

Заместитель редактора:

доцент, кандидат медицинских наук С.А. Сушков

Редакционный совет:

Профессор В.Я. Бекиш, д.ф.н. Г.Н. Бузук, профессор В.С. Глушанко, профессор С.Н. Занько, профессор В.И. Козловский, профессор Н.Ю. Коневалова, д.п.н. З.С. Кунцевич, профессор Н.Г. Луд, д.м.н. Л.М. Немцов, доцент Э.А. Аскерко, профессор В.И. Новикова, профессор В.П. Подпалов, профессор М.Г. Сачек, профессор В.М. Семенов, профессор А.Н. Щупакова, доцент Ю.В. Алексеенко, доцент С.А. Кабанова, доцент Л.Е. Криштопов, доцент С.П. Кулик, доцент В.В. Столбицкий, доцент И.А. Флоряну

Д 70 Достижения фундаментальной, клинической медицины и фармации.

Материалы 68-й научной сессии сотрудников университета. – Витебск:
ВГМУ, 2013. – 663 с.

ISBN 978-985-466-633-4

Представленные в рецензируемом сборнике материалы посвящены проблемам биологии, медицины, фармации, организации здравоохранения, а также вопросам социально-гуманитарных наук, физической культуры и высшей школы. Включены статьи ведущих и молодых ученых ВГМУ и специалистов практического здравоохранения.

УДК 616+615.1+378
ББК 5Я431+52.82я431

© УО «Витебский государственный
медицинский университет», 2013

ISBN 978-985-466-633-4

е) проблемы жизни животных и растений в соотношении с жизнью человека.

Цели биоэтики состоят в рациональном анализе нравственных проблем, связанных с биомедициной, и их связей со сферами права и гуманитарных наук» [2].

Выводы.

1. Становление биоэтики как науки обусловлено необходимостью выработки этических ориентиров человеческой деятельности, основанных на ценности Живого, Человека, его жизни и здоровья.

2. Предметом биоэтики выступает нравственное отношение общества и человека к самому человеку, его жизни и здоровью, иному Живому.

3. Как интегративная дисциплина биоэтика

взаимодействует с такими формами знания, как философия, этика, психология, право, религия, биология, медицина, фармация. Биоэтика выходит за корпоративно-профессиональные рамки и предполагает широкое общественное обсуждение проблем, связанных с развитием биомедицинской и фармацевтической науки и практики.

4. Биоэтика – это практическая философия человеческой жизнедеятельности.

Литература:

1. Поттер, В.Р. Биоэтика. Мост в будущее / В.Р. Поттер. – Киев, 2002.

2. Кэмпбелл, А. Медицинская этика / под ред. Ю.М. Лопухина [и др.]. – М., ГЭОТАР-МЕД, 2004.

СТАНАЎЛЕННЕ СІСТЭМЫ САЦЫЯЛЬНАГА ЗАБЕСПЯЧЭННЯ ІНВАЛІДАЎ І ЎДЗЕЛЬНІКАЎ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ Ў ДАКУМЕНТАХ ПЕРШЫХ ПАСЛЯВАЕННЫХ ГАДОЎ

Марцынкевіч І.А.

УА «Віцебскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт»

Сацыяльнае забеспячэнне інвалідаў і ўдзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны з'яўлялася вострай пасляваеннай праблемай. Патрэбы былых франтавікоў патрабавалі адмысловай увагі. Іх жыццё доўгі час было цалкам адарвана ад звыклай мірнай штодзённасці. Такія акалічнасці абумаўлялі неабходнасць як псіхалагічнай так і матэрыяльнай падтрымкі былых абаронцаў Радзімы, забеспячэння іх самым неабходным пасля вяртання на былое месца жыхарства. Аднак рашэнне гэтых надзённых пытанняў было не магчымым у поўнай меры без распрацоўкі адпаведнай заканадаўчай базы.

Першыя захады савецкага ўрада ў гэтым напрамку былі зроблены яшчэ ў той час, калі большая тэрыторыя рэспублікі знаходзілася пад акупацыяй. Тым не менш, у вызваленых раёнах ужо 1 студзеня 1944 г. пастановай СНК СССР і ЦК ВКП(б) ад “Аб бліжэйшых задачах Саўнаркама БССР і ЦК КП(б) Беларусі” загадвалася абавязваць ЦК КП(б)Б і СНК БССР прымаць ўсе меры па своечасоваму забеспячэнню сем'яў чырвонаармейцаў і партызан грашовай дапамогай,

а таксама садзейнічаць інвалідам Вялікай Айчыннай вайны ў бытавым і працоўным уладкаванні па прыбыццю на месца жыхарства. [1, с. 488].

У пастанове ад 19 снежня 1944 года СНК і ЦК КП(б) Беларусі “Аб мерах дапамогі сем'ям франтавікоў і інвалідам Айчыннай вайны”. Каб правесці збор сродкаў, абкамам, гаркамам і райкамам КП(б), абласным, гарадскім і раённым выканкамам Саветам дэпутатаў працоўных, ЦК прафсаюзаў і ЦК ЛКСМБ па прыкладу працоўных, калгаснікаў і інтэлегенцыі Барысаўскага, Слуцкага, Старадарожскага і Веткаўскага раёнаў было прапанавана арганізаваць збор сродкаў для аказання дапамогі сем'ям франтавікоў і інвалідам Айчыннай вайны. У гарадах і населеных пунктах, на фабрыках і заводах, у калгасах, саўгасах і МТС былі арганізаваны масавыя нядзельнікі і дэкаднікі дапамогі сем'ям франтавікоў. Праводзіўся выраб прадметаў шырокага спажывання, рамонт кватэр, нарыхтоўку і пастаўку паліва ў звышвызначаны час, збор вопраткі і прадуктаў харчавання. Упраўленню па справам мастацтваў сіламі лепшых

артыстаў рэспублікі было даручана арганізаваць спецыяльныя спектаклі і канцэрты і сабраныя сродкі ад іх правядзення пералічваць ў фонд дапамогі сем'ям франтавікоў і інвалідам Айчыннай вайны.

Каб забяспечыць больш высокую якасць арганізацыі збору, ўліку і размеркавання сродкаў, што паступалі ў фонд дапамогі сем'ям франтавікоў і інвалідам Вялікай Айчыннай вайны былі створаны спецыяльныя камісіі. Улічваючы не толькі сацыяльную, але і ідэалагічную значнасць справы рэдактарам рэспубліканскіх, абласных і раённых газет было даведзена ў абавязак адлюстроўваць у друку працу калектываў і асобных асоб, якія аказвалі дапамогу сем'ям франтавікоў і інвалідам вайны [2, с.735-736].

Вышэйпаказаныя меры былі важнымі на першапачатковых этапах станаўлення сістэмы сацыяльнага забеспячэння, аднак былі скіраваныя толькі на вырашэнне асобных праблем, а не ўсяго пытання ў сукупнасці. Нельга не ўлічваць і складанасці ваеннага часу, якія стрымлівалі ажыццяўленне прынятых мер на практыцы.

Пасля заканчэння Вялікай Айчыннай вайны, саюзным кіраўніцтвам, з улікам назапашанага вопыту работы па арганізацыі мерапрыемстваў сацыяльнага забеспячэння інвалідаў і ўдзельнікаў вайны, быў распрацаваны адзін з самых грунтоўных нарматыўна-прававых актаў у справе сацыяльнага забеспячэння былых абаронцаў Радзімы. Ім стаў “Закон аб дэмабілізацыі старэйшых узростаў асабовага склада дзейнічаючай арміі”, прыняты Сесіяй Вярхоўнага Савета СССР 23 чэрвеня 1945 года. Згодна дакументу, была зацверджана прапанова Савета Народных Камісараў СССР аб дэмабілізацыі першай чаргі – трынаццаці старэйшых узростаў асабовага склада Дзейнічаючай Арміі, звальненне ў запас якіх планавалася закончыць ў другой палове 1945 года. Абумоўліваліся не толькі тэрмін дэмабілізацыі, але і пытанні размяшчэння і матэрыяльнай дапамогі вярнуўшыхся франтавікоў. Так, радавым усіх радоў войск і служб, якія атрымлівалі грашовае ўтрыманне па агульнавайскавому тарыфу павінны былі выплочваць гадавы аклад за кожны год службы, а радавым спецыяльных частак і падраздзяленняў, якія атрымоўвалі павышанае грашовае ўтрыманне,

– паўгадавы аклад за кожны год службы. Сяржантам належыла выплочваць паўгадавы аклад па адпаведным грашовым стаўкам ў межах да 900 рублёў і не ніжэй чым 300 рублёў за кожны год службы. Найбольшыя выплаты прадугледжваліся афіцэрскаму складу. Іх памер таксама залежыў ад таго часу, колькі афіцэр знаходзіўся на ваеннай службе ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны. Прадугледжваліся выплаты двухмесячнага акладу за адін год службы, ся быць, трохмесячны – за два, чатырохмесячны за – тры, і пяцімесячны аклад за чатыры гады.

Прыняты 23 чэрвеня 1945 года закон утрымліваў як распараджэнні, якія датычыліся самога звальнення ў запас, так і закранаў пытанні іх ўладкавання. У прыватнасці, Саветы Народных Камісараў саюзных і аўтаномных рэспублік, а таксама Выканаўчыя Камітэты краёвых і абласных Саветаў дэпутатаў працоўных, кіраўнікі прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый у гарадскіх раёнах абавязваліся прадастаўляць працу дэмабілізаваным не пазней месячнага тэрміну з дня прыбыцця іх па месцу жыхарства, не ніжэй той пасады, якую яны займалі да адпраўлення ў войска, а таксама з улікам набытага імі вопыту і спецыяльнасці ў Чырвонай Арміі. Надзвычай важным пунктам законат з'яўлялася тое, што дэмабілізаваныя павінны былі забеспячвацца жылой плошчай і палівам [2, с. 735-736].

Асобны пункт закона датычыўся забеспячэння дэмабілізаваных з войска сялян. Для уладкавання іх на працу і аказання дапамогі ў абзавядзенні гаспадаркай выканаўчыя камітэты раённых і сельскіх Саветаў, праўленні калгасаў, павінны былі аказваць усемагчымую дапамогу дэмабілізаваным воінам, якія вярталіся ў вёску. Для больш поўнага аказання дапамогі, ў раёнах, пацярпеўшых ад нямецкай акупацыі, было загадана адводзіць бясплатна лесасечны фонд дэмабілізаваным з Чырвонай Арміі для нарыхтоўкі будаўнічага леса, а Усесаюзны банк абавязваўся выдаваць маючым патрэбу дэмабілізаваным грашовыя пазыкі на будаўніцтва і аднаўленне жылых дамоў у памеры ад 5 да 10 тысяч рублёў з тэрмінам пагашэння запазычанасці ад 5 да 10 год.

Пасля дэмабілізацыі першай (23 чэрвеня 1945 г.) і другой (25 верасня 1945 г.) чаргі асабовага складу Чырвонай Арміі 25 верасня 1945 перад

саюзным і рэспубліканскім урадам сярод іншых задач па далейшаму забеспячэнню былых франтавікоў першасным стала забеспячэнне інвалідаў і ўдзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны працоўнымі месцамі [3, с. 145 – 147]. Вырашэнне гэтай праблемы дазваляла не толькі паскорыць працэс уваходжання былых франтавікоў у мірнае жыццё, але і дазваляла павялічыць колькасць працоўнай сілы ў народнай гаспадарцы, што было немалаважным у час пасляваеннага аднаўлення. 20 сакавіка 1946 г. кіраўніцтвам краіны было прынята рашэнне правесці трэцюю чаргу дэмабілізацыі, якая завяршылася ў 1948 г. [4, с. 29.].

Такім чынам, станаўленне сістэмы сацыяльнага забеспячэння інвалідаў і ўдзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны пачалося адразу пасля вызвалення тэрыторыі Беларусі ад акупацыі, што знайшло сваё адлюстраванне ў шэрагу дакументаў, прынятых для вырашэння дадзенай праблемы. Па сваёй змястоўнасці і паўнаце “Закон аб дэмабілізацыі старэйшых узростаў асабовага склада дзейнічаючай арміі” стаў адным з асноваўтваральных дакументаў першых пасляваенных гадоў. У ім закраналіся найбольш

надзённыя пытанні, вырашэнне якіх садзейнічалі пераходу дэмабілізаваных да мірнага жыцця, аднак значная частка мер, якая была адлюстравана ў законе не суадносілася з цяжкімі ўмовамі пасляваеннай рэчаіснасці, што значна ўскладняла рэалізацыю вызначаных у ім мер на практыцы.

Літаратура:

1. Коммунистическая партия Советского союза в резолюциях съездов, конференций и пленумов ЦК (1898-1986). – Т. 7 (1938-1945). – М.: Изд-во полит. Лит., 1985 г.
2. Работа партийных организаций в период Великой Отечественной войны 1941-1945г. Документы и материалы. Документ и материалы в 2-х томах / под общ. ред. И.В.Капитанова. – Т. 2. – М.: изд-во Правда, 1982 – 784 с.
3. Сборник Законов СССР. «Указов Президиума ВС СССР 1945-1946 гг.» Издание “Ведомости Верховного Совета СССР. Москва,» 1947 год.
4. Гісторыя Беларусі: у 6 т. Т. 5. Беларусь у 1917–1945 гг. М. / Касцюк і інш. – Мн.: Экаперспектыва, 2007. – 613 с.

ЦЕЛИ, ЗАДАЧИ И ИТОГИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ МОЛОДЕЖНОЙ ПОЛИТИКИ В БССР В 20-Е ГОДЫ XX ВЕКА

Мусина Н.Е.

УО «Витебский государственный медицинский университет»

Политика государства по отношению к молодежи в БССР в 1920-е годы отражала процессы, происходившие в социально-экономической и общественно-политической жизни общества. В силу того, что они были подчинены целям социалистического строительства, особое влияние на проводимую политику в целом и по отношению к молодежи в частности оказывали идейно-политические факторы. Наряду с экономическими преобразованиями следовал целый ряд политико-идеологических кампаний, с помощью которых решались экономические, социальные, политические задачи, вопросы национально-культурного строительства. В белорусском обществе в первой половине 1920-х гг. можно

отметить существование и борьбу двух тенденций. Одна из них была направлена на некоторую демократизацию в сфере политических отношений, что соответствовало целям и условиям НЭПа, другая – на непримиримость партии коммунистов к другим политическим партиям, на монополизацию всей политической жизни КП(б)Б, ужесточение методов разрешения противоречий. Проводимая партийно-государственная политика по отношению к молодежи отражала всю противоречивость общественно-политической жизни того времени, стремление властных структур контролировать воспитание подрастающего поколения. Проявились как достижения, успехи, так и противоречия, негативные тенденции.